

K bodu č. 8

**Stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja
k Návrhu záverečného účtu Košického samosprávneho kraja
za rok 2020**

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Súhrnná charakteristika záverečného účtu	3
3.	Zhodnotenie záverečného účtu	5
	Rozpočtové hospodárenie	5
	Peňažné fondy	10
	Bilancia aktív a pasív	10
	Stav a vývoj dlhu	11
	Poskytnuté záruky	13
4.	Súlad záverečného účtu so zákonom o rozpočtových pravidlách	13
5.	Zverejnenie záverečného účtu	14
6.	Zhrnutie a záver	14

1. Úvod

Na rokovanie Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja predkladám stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja (ďalej „stanovisko“) k predloženému Návrhu záverečného účtu Košického samosprávneho kraja za rok 2020 (ďalej „návrh záverečného účtu“) na základe ustanovenia § 19e ods. 1 písm. c) zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

Predložené stanovisko je vypracované na základe návrhu záverečného účtu, predloženého na ÚHK KSK dňa 29.03.2021, analýz záverečných účtov KSK predchádzajúcich rozpočtových rokov, schváleného viacročného rozpočtu na roky 2020 - 2022 a jeho úprav a predložených materiálov k vypracovaniu stanoviska.

Obsahuje súhrnnú charakteristiku záverečného účtu, zhodnotenie záverečného účtu v časti rozpočtového hospodárenia, peňažných fondov, bilancie aktív a pasív, stavu a vývoja dlhu, poskytnutých záruk, posúdenie súladu záverečného účtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, dodržanie povinnosti zverejnenia záverečného účtu a záver. Stanovisko je spracované v písomnej, tabuľkovej a grafickej forme, v štruktúre ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie na úroveň hlavnej kategórie a v štruktúre programov programového rozpočtu. Z dôvodu získania prehľadu o vývoji rozpočtových položiek uvádzam v stanovisku v grafickej forme historický vývoj ukazovateľov záverečného účtu od roku 2011 z údajov záverečných účtov KSK.

2. Súhrnná charakteristika záverečného účtu

Celkový rozpočet KSK na rok 2020 bol schválený ako vyrovnaný, v tom bežný rozpočet ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Schodok kapitálového rozpočtu bol vyrovnaný prebytkom bežného rozpočtu, použitím finančných fondov a úverovými zdrojmi zahrnutými v príjmových finančných operáciách.

V priebehu rozpočtového roka boli vykonané 4 úpravy rozpočtu na základe rozhodnutia Zastupiteľstva KSK (na 17. Rokovaní zastupiteľstva – uznesenie o poskytnutí návratnej bezúročnej finančnej výpomoci pre obchodnú spoločnosť Hmotné rezervy KSK Košice, s. r. o., 18. rokovaní zastupiteľstva, 20. rokovaní zastupiteľstva a 21. rokovaní zastupiteľstva), ktorými boli vykonané zmeny bežného a kapitálového rozpočtu, ako aj zmeny v príjmových finančných operáciách.

V zmysle schválených zásad tvorby rozpočtu, rozpočtových opatrení a pravidiel rozpočtového hospodárenia Košického samosprávneho kraja bolo vykonaných 18 úprav rozpočtu schválených predsedom KSK.

Okrem uvedených úprav boli vykonané aj úpravy bežného a kapitálového rozpočtu uskutočnené z dôvodu prijatia finančných prostriedkov z účelových dotácií, darov, grantov a projektov z fondov EÚ, ktoré nepodliehajú schváleniu v zmysle § 14 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Zvýšenie bežných a kapitálových príjmov bolo plne premietnuté do zvýšenia bežných a kapitálových výdavkov, čo znamená, že tieto úpravy nemali vplyv na celkový výsledok rozpočtového hospodárenia.

Po všetkých zmenách vykonaných na základe rozhodnutí Zastupiteľstva KSK, zmenách schválených predsedom KSK a na základe prijatia účelových dotácií, darov, grantov a projektov z fondov EÚ bol upravený bežný rozpočet v príjmovej časti na sumu 228 413 082 eur a vo výdavkovej časti na sumu 223 583 460 eur. Kapitálový rozpočet v príjmovej časti bol upravený na sumu 15 331 797 eur a vo výdavkovej časti na sumu 106 034 435 eur. Príjmové finančné operácie boli upravené na sumu 90 905 294 eur a výdavkové finančné operácie na sumu 5 032 278 eur. Celkový rozpočet KSK na rok 2020 po zmenách bol schválený ako vyrovnaný.

Vývoj základných rozpočtových vzťahov podľa údajov záverečného účtu Košického samosprávneho kraja na roky 2018 až 2020 je uvedený v nasledujúcej tabuľke v eurách.

Tabuľka č. 1

v eur

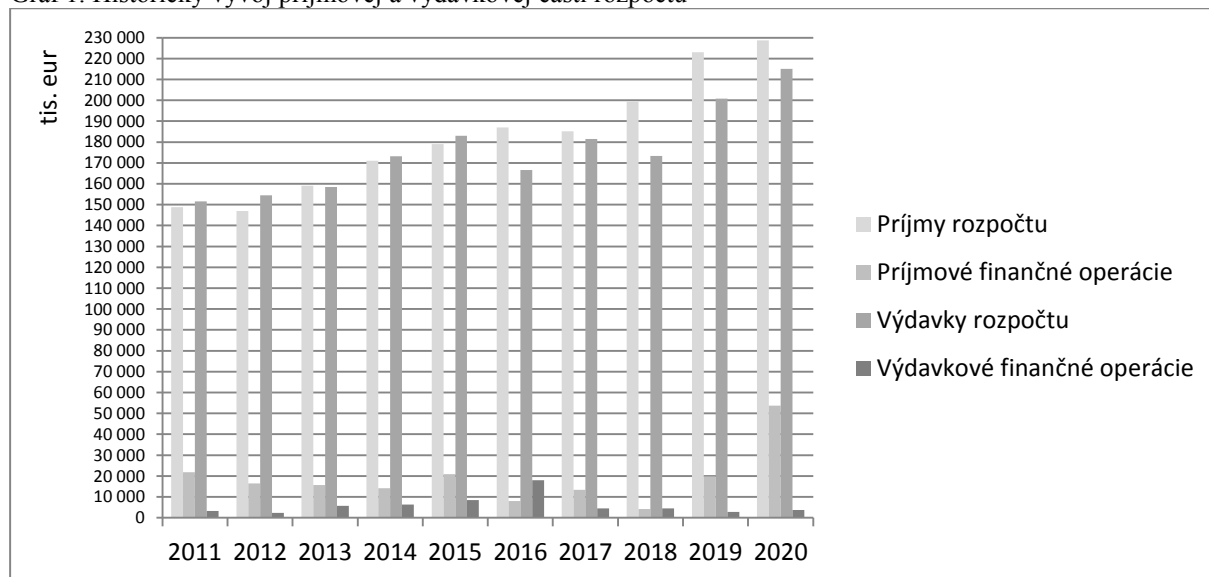
Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Rozdiel (2020- 2019)	Index 2020/2019	Index 2020/2018
Príjmy rozpočtu KSK	199 356 503	223 076 574	228 687 485	5 610 911	1,025	1,147
bežné príjmy	199 128 248	218 710 274	222 871 958	4 161 684	1,019	1,119
kapitálové príjmy	228 255	4 366 300	5 815 527	1 449 227	1,332	25,478
Výdavky rozpočtu KSK	173 330 208	200 738 024	215 114 302	14 376 278	1,072	1,241
bežné výdavky	169 772 081	186 467 798	190 418 705	3 950 907	1,021	1,122
kapitálové výdavky	3 558 127	14 270 226	24 695 597	10 425 371	1,731	6,941
Prebytok (+)/schodok (-) bežného rozpočtu	29 356 167	32 242 476	32 453 253	210 777	1,007	1,106
Prebytok (+)/schodok (-) kapitálového rozpočtu	-3 329 872	-9 903 926	-18 880 070	-8 976 144	1,906	5,670
Prebytok (+)/schodok (-) rozpočtu	26 026 295	22 338 550	13 573 183	-8 765 367	0,608	0,522
Príjmové finančné operácie	4 124 585	19 870 959	53 726 697	33 855 738	2,704	13,026
príjmy z predaja majetkových účastí			0	0	0,000	0,000
zostatok prostr. z predch. rokov	2 088 248	2 053 823	8 830 705	6 776 882	4,300	4,229
prevod prostriedkov z peňažných fondov	2 016 209	6 938 005	17 714 746	10 776 741	2,553	8,786
iné príjmové fin. operácie	20 128	21 073	179 975	158 902	8,541	0,000
prijaté bankové úvery	0	858 058	77 880	-780 178	0,000	
prijaté bankové úvery od zahraničnej fin.inšt.		10 000 000	0	-10 000 000	0,000	0,000
prijaté návratné finančné výpomoci z MF SR			26 923 391			
Výdavkové finančné operácie	4 445 561	2 774 433	3 679 366	904 933	1,326	0,828
úvery, pôžičky, návratné finančné výpomoci	200 000	0	400 000	400 000		2,000
splácanie tuz. istiny úveru	2 414 660	910 104	1 398 616	488 512	1,537	0,579
splácanie zahraničnej fin. inštitúcie	1 810 737	1 810 737	1 810 737	0	1,000	1,000
účasť na majetku	0	50 000	38 038	-11 962	0,000	0,000
ostatné výdavkové fin. operácie	20 164	3 592	31 975	28 383	8,902	1,586
Príjmy rozpočtu vrátane FO	203 481 088	242 947 533	282 414 182	39 466 649	1,162	1,388
Výdavky rozpočtu vrátane FO	177 775 769	203 512 457	218 793 668	15 281 211	1,075	1,231
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	25 705 319	39 435 076	63 620 514	24 185 438	1,613	2,475
Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Rozdiel (2020- 2019)	Index 2020/2019	Index 2020/2018
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	25 705 319	39 435 076	63 620 514	24 185 438	1,613	2,475
vylúčenie finančných operácií	320 976	-17 096 526	-50 047 331	-32 950 805	2,927	-155,922
▪ vylúčenie príjmových FO	-4 124 585	-19 870 959	-53 726 697	-33 855 738	2,704	13,026
▪ vylúčenie výdavkových FO	4 445 561	2 774 433	3 679 366	904 933	1,326	0,828
zahrnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	-1 582 297	-188 283	-1 906 105	-1 717 822	10,124	1,205
▪ zmena stavu pohľadávok	-2 806 316	2 842 860	-2 353 846	-5 196 706	-0,828	0,839
▪ zmena stavu záväzkov	-1 224 019	3 031 143	-447 741	-3 478 884	-0,148	0,366
▪ iné zmeny	0	0	0	0		
Prebytok (+)/schodok (-) metodika EÚ	24 443 998	22 150 267	11 667 078	-10 483 189	0,527	0,477

Poznámka: FO – finančné operácie

Po odpočítaní príjmových a výdavkových finančných operácií od celkového rozpočtu, ktorý je v rozpočtovom roku 2020 prebytkový, je vykázaný prebytok rozpočtu (bežného a kapitálového rozpočtu spolu) v sume 13 573 183 eur. Po zahrnutí časového rozlíšenia a ostatných úprav je na aktuálnej báze (metodika ESA 2010) vykázaný výsledok rozpočtu prebytok v sume 11 667 078 eur.

Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu od roku 2011 z údajov záverečných účtov KSK je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 1. Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu



3. Zhodnotenie záverečného účtu

3.1. Rozpočtové hospodárenie

Prehľad plnenia bežných príjmov a kapitálových príjmov v rozpočtovom roku 2020 je uvedený v nasledujúcej tabuľke v eurách.

Tabuľka č. 2

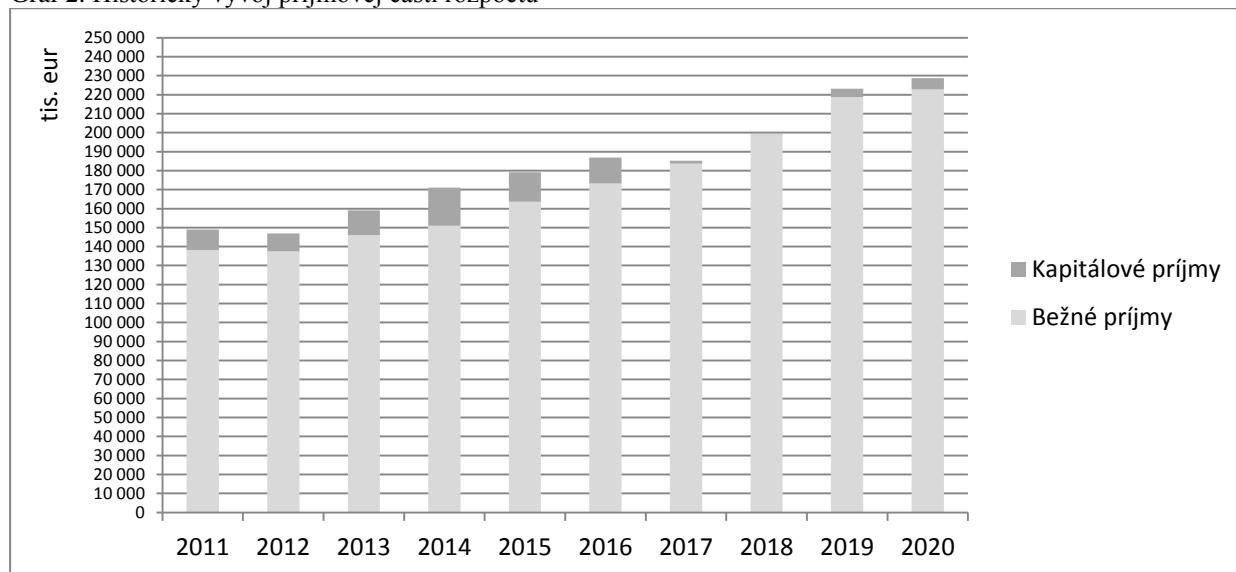
v eur

Názov ukazovateľa	Rok 2019				Rok 2020				
	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Index (skut./rozp.)	Podiel	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Rozdiel (skut.-rozp.)	Index (skut./rozp.)	Podiel
Príjmy rozpočtu celkom	229 691 014	223 076 574	0,971	100,0%	243 744 879	228 687 485	-15 057 394	0,938	100,0%
daňové príjmy	124 431 915	126 266 971	1,015	56,6%	119 871 691	125 486 839	5 615 148	1,047	54,9%
nedaňové príjmy	14 603 183	14 761 345	1,011	6,6%	14 262 617	11 929 460	-2 333 157	0,836	5,2%
granty a transfery	90 655 916	82 048 258	0,905	36,8%	109 610 571	91 271 186	-18 339 385	0,833	39,9%
Bežné príjmy	219 518 722	218 710 274	0,996	100,0%	228 413 082	222 871 958	-5 541 124	0,976	100,0%
daňové príjmy	124 431 915	126 266 971	1,015	57,7%	119 871 691	125 486 839	5 615 148	1,047	56,3%
nedaňové príjmy	14 582 340	14 747 369	1,011	6,7%	14 257 617	11 682 655	-2 574 962	0,819	5,2%
granty a transfery	80 504 467	77 695 934	0,965	35,5%	94 283 774	85 702 464	-8 581 310	0,909	38,5%
Kapitálové príjmy	10 172 292	4 366 300	0,429	100,0%	15 331 797	5 815 527	-9 516 270	0,379	100,0%
nedaňové príjmy	20 843	13 976	0,671	0,3%	5 000	246 805	241 805	49,361	4,2%
granty a transfery	10 151 449	4 352 324	0,429	99,7%	15 326 797	5 568 722	-9 758 075	0,363	95,8%

Podľa údajov záverečného účtu celkové príjmy za rok 2020 boli rozpočtované v sume 243 744 879 eur. Skutočné plnenie bolo v sume 228 687 485 eur, čo predstavuje neplnenie celkových príjmov oproti rozpočtu o 15 057 394 eur (neplnenie bežných príjmov o 5 541 124 eur a kapitálových príjmov o 9 516 270 eur). Všeobecne možno konštatovať, že výrazným zdrojom v naplňaní plánovaných príjmov sú transferové platby na projekty z fondov EÚ a ŠR SR.

Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu od roku 2011 z údajov záverečných účtov KSK je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 2. Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu



Prehľad čerpania bežných výdavkov a kapitálových výdavkov v rozpočtovom roku 2020 je uvedený v nasledujúcej tabuľke v eurách.

Tabuľka č. 3

Názov ukazovateľa	Rok 2019				Rok 2020				
	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Index (skut./rozp.)	Podiel	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Rozdiel	Index (skut./rozp.)	Podiel
Výdavky rozpočtu celkom	298 170 640	200 738 024	0,673	100,0%	329 617 895	215 114 302	-114 503 593	0,653	100,0%
bežné výdavky	200 985 918	186 467 798	0,928	92,9%	223 583 460	190 418 705	-33 164 755	0,852	88,5%
kapitálové výdavky	97 184 722	14 270 226	0,147	7,1%	106 034 435	24 695 597	-81 338 838	0,233	11,5%

Podľa údajov záverečného účtu výdavky za rok 2019 boli rozpočtované v sume 329 617 895 eur. Skutočne boli vyčerpané rozpočtové prostriedky v sume 215 114 302 eur, čo predstavuje nižšie čerpanie výdavkov oproti rozpočtu v sume 114 503 593 eur (v tom nižšie čerpanie bežných výdavkov v sume 33 164 755 eur a nižšie čerpanie kapitálových výdavkov v sume 81 338 838 eur).

Nižšie výdavky oproti rozpočtu vo významnej miere súvisia s čerpaním transferov na projekty z fondov EÚ a ŠR. Keďže nebola naplnená príjmová stránka, čerpaním transferov na projekty z fondov EÚ a ŠR, súčasne neboli čerpané ani výdavky súvisiace s uvedenými transferovými príjmami, a to tak v bežných, ako aj kapitálových výdavkoch. Taktiež významná suma nečerpania výdavkov súvisela s nečerpaním plánovaných kapitálových výdavkov, tak z vlastných zdrojov, ako aj úverových zdrojov.

Trend úrovne čerpania kapitálových výdavkov potvrdzuje, že neplnenie plánu čerpania kapitálových výdavkov je dlhodobou slabou stránkou rozpočtového hospodárenia KSK. Už v roku 2018 bolo čerpanie oproti plánu na úrovni 5,1 %, čo predstavovalo nečerpanie výdavkov na investície v sume 66 434 120 eur. V roku 2019 bolo síce percento čerpania vyššie, t.j. čerpanie na úrovni 14,7 %, ale v absolútnom vyjadrení to predstavuje vyššiu hodnotu ako v roku 2018, teda nečerpanie výdavkov na investície v roku 2019 v sume 82 914 496 eur. Obdobne dopadol aj rok

2020, keď čerpanie naplánovaných kapitálových výdavkov bolo na úrovni neceljej štvrtiny, t.j. 23,29 %, čo však v absolútnej hodnote predstavuje nečerpanie výdavkov na investície v roku 2020 v sume 81 338 838 eur.

Súčasťou záverečného účtu sú aj údaje o schválených kapitálových výdavkoch, ktoré neboli v rozpočtovom roku vyčerpané, a ktoré boli presunuté na realizáciu do nasledujúceho roka. Takto presunuté prostriedky predstavujú v roku 2020 na rok 2021 sumu 68 127 470 eur a v roku 2019 na rok 2020 to bola suma 65 270 179 eur, teda medziročne ide o nárast schválených, v bežnom rozpočtovom roku nevyčerpaných kapitálových výdavkov a presunutých do ďalšieho roka.

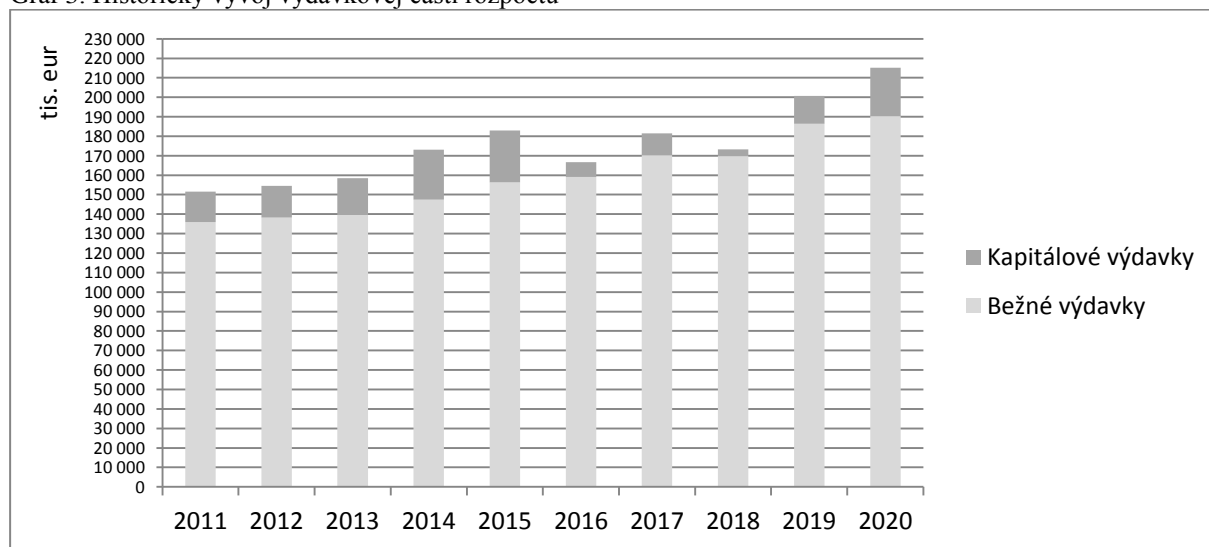
Ako konkrétny príklad nečerpania je možné uviesť prípad obstarávania mechanizmov na údržbu ciest II. a III. triedy, na ktorý bolo poukázané vlani, v stanovisku k Záverečnému účtu KSK za rok 2019. Nevyčerpaných v roku 2019 a presunutých do roku 2020 bolo 7 781 tis. eur a v roku 2020 je navrhovaných na presun do roku 2021 celkom 7 303 tis. eur. Z uvedenej sumy poukazujem na zdroj – prostriedky z úveru EIB, ktoré sú k dispozícii na čerpanie, pričom 2 600 tis. eur bolo už v roku 2018 schválených na obstaranie mechanizácie pre Správu ciest KSK, avšak nevyčerpaných a presunutých do roku 2019, následne presunutých do roku 2020 a v aktuálnom návrhu záverečného účtu je celá suma 2 600 tis. eur presúvaná do roku 2021. Teda kapitálové výdavky na mechanizáciu na údržbu ciest II. a III. triedy v sume 2 600 tis. eur, kryté z úveru od EIB neboli vôbec čerpané v priebehu 3 rokov od 2018 do 2020.

Ak je KSK schopný realizovať naplánované investície v priebehu rozpočtového roka, mal by sa naplno venovať tejto výzve. V prípade, ak takto ambiciózne nastavený plán kapitálových výdavkov nie je realizovateľný, odporúčam rozpočtovať kapitálové výdavky na reálnej úrovni, t.j. v nižšej hodnote.

V roku 2020 výdavky na odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru (odmeny na dohody) oproti roku 2019 klesli zo sumy 412 819 eur na sumu 292 462 eur, čo možno hodnotiť pozitívne, avšak vzhľadom k pomeru k výdavkom na mzdy zamestnancov v riadnom pracovnom pomere je to stále významná suma. Odporúčam na dohody vykonávať činnosti len výnimočne a na vykonávanie príležitostných činností.

Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu od roku 2011 z údajov záverečných účtov KSK je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 3. Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu



Rozdiel medzi príjmami a výdavkami (bez finančných operácií) v rozpočtovom roku 2020 je kladný, t.j. prebytok rozpočtu 13 573 183 eur. Počas rozpočtového roka boli uskutočnené príjmové finančné operácie a výdavkové finančné operácie. Finančné operácie sa uskutočňujú mimo príjmov a výdavkov bežného a kapitálového rozpočtu vyššieho územného celku. Celkový výsledok hospodárenia, vrátane finančných operácií, predstavuje prebytok v sume 63 620 514 eur, pričom je potrebné zdôrazniť, že tento prebytok je ovplyvnený aj prijatím návratnej finančnej výpomoci od MF SR, ktorá nebola v roku 2020 čerpaná v plnej sume 20 000 tis. eur.

Vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia podľa jednotnej metodiky platnej pre Európsku úniu (ESA 2010) je uvedené v textovej časti záverečného účtu. Vyčíslenie vychádza z rozdielu príjmov a výdavkov bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu na hotovostnom princípe, bez finančných operácií, ktorý je kladný, t.j. prebytok v sume 13 573 183 eur a zmeny stavu pohľadávok a záväzkov (transformácia na akruálny princíp). Zmena stavu záväzkov ku koncu roka 2020 je vykazovaná podľa údajov z účtovníctva v sume - 447 741 eur (zníženie stavu) a zmena stavu pohľadávok - 2 353 846 eur (zníženie stavu). Prebytok hospodárenia podľa metodiky ESA 2010 je v sume 11 667 078 eur (13 573 183 + 447 741 - 2 353 846).

Výsledok rozpočtového hospodárenia, vyčíslený podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, sa upravuje o účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu. Pre reálne vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia na hotovostnom princípe s jeho nadväznosťou na stav finančných prostriedkov na rozpočtových bankových účtoch je nutné uvažovať aj s finančnými operáciami, ktoré majú vzťah k výdavkom (výdavky kryté príjmovými finančnými operáciami), ako aj vzťah k príjmom (príjmy použité na výdavkové finančné operácie, napr. splácanie úverov).

Prebytok rozpočtového hospodárenia na hotovostnom princípe je vykázaný v sume 34 968 818 eur, ktorý je navrhnutý na rozdelenie prídelením do rezervného fondu a ďalších dvoch peňažných fondov.

Čerpanie rozpočtu výdavkov KSK za rok 2020 v programoch a vyhodnotenie stanovených cieľov a ukazovateľov je spracované za každý program a podprogram a je uvedené v časti 3. záverečného účtu.

Prehľad čerpania výdavkov podľa programov je uvedený v nasledujúcej tabuľke v eurách.

Tabuľka č. 4

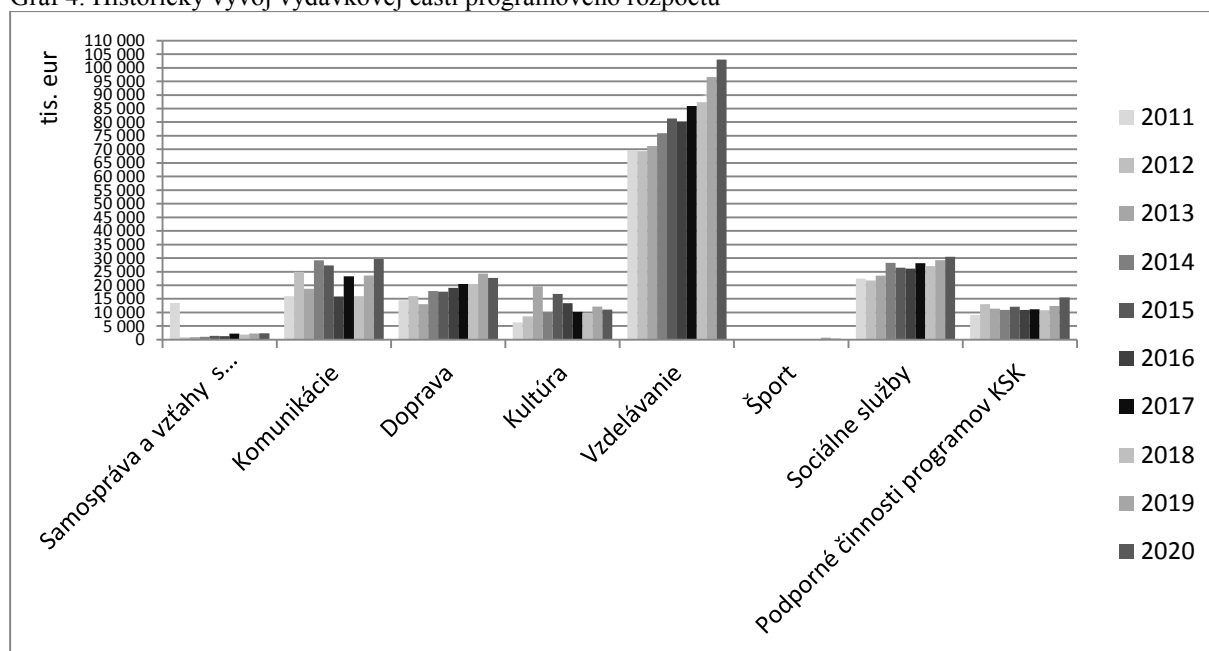
v eur

Program rozpočtu	Rok 2019				Rok 2020				
	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Index (skut./rozp.)	Podiel	Schválený a upravený rozpočet	Skutočnosť	Rozdiel	Index (skut./rozp.)	Podiel
SPOLU	298 170 640	200 738 024	0,673	100,0%	329 617 895	215 114 302	-114 503 593	0,653	100,0%
1. Samospráva a vzťahy s verejnosťou	2 486 508	2 270 162	0,913	1,1%	2 773 669	2 352 467	-421 202	0,848	1,1%
2. Komunikácie	68 524 267	23 564 040	0,344	11,7%	74 707 951	29 687 569	-45 020 382	0,397	13,8%
3. Doprava	24 652 846	24 190 475	0,981	12,1%	22 758 796	22 758 796	0	1,000	10,6%
4. Kultúra	19 244 591	12 050 057	0,626	6,0%	18 805 696	11 059 748	-7 745 948	0,588	5,1%
5. Vzdelávanie	116 164 813	96 575 010	0,831	48,1%	126 089 099	102 982 742	-23 106 357	0,817	47,9%
6. Šport	4 460 162	645 243		0,3%	4 811 444	284 843	-4 526 601	0,059	0,1%
7. Sociálne služby	40 099 150	29 144 050	0,727	14,5%	41 146 067	30 446 104	-10 699 963	0,740	14,2%
8. Podporné činnosti programov KSK	22 538 303	12 298 987	0,546	6,1%	38 525 173	15 542 033	-22 983 140	0,403	7,2%

Celkové výdavky boli vo vzťahu k rozpočtu čerpané v najvyššej úrovni v programe 3. Doprava, a to na 100 %, v programe 1. Samospráva a vzťahy s verejnosťou na 84,8 % a v programe 5. Vzdelávanie na 81,7 %. Najnižšie čerpanie oproti rozpočtu bolo vykázané v programe 6. Šport na 5,9 % a v programe 2. Komunikácie na 39,7 %.

Historický vývoj výdavkovej časti programového rozpočtu od roku 2011 z údajov záverečných účtov KSK je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 4. Historický vývoj výdavkovej časti programového rozpočtu



Poznámka: Zmena v metodike vykazovania v rámci programu Samospráva a vzťahy s verejnosťou v rokoch 2009 až 2011, kedy bol program rozpočtovaný pod názvom Samospráva a európske vzťahy. Okrem výdavkov na činnosť zastupiteľstva, cestovný ruch, propagáciu a vzťah s verejnosťou a SORO obsahoval aj výdavky na projekty EÚ fondov, ktoré od roku 2012 sú rozpočtované ako samostatné podprogramy v jednotlivých programoch.

Hodnotenie plnenia programového rozpočtu pozostáva zo slovného vyhodnotenia ukazovateľov a číselných údajov o rozpočtovaných výdavkoch a skutočného čerpania bežných a kapitálových výdavkov podľa programov a niektorých podprogramov.

Plánované hodnoty merateľných ukazovateľov sú uvedené v tabuľkovej forme a skutočne dosiahnuté hodnoty ukazovateľov sú uvedené len v slovnom vyhodnotení cieľov a ukazovateľov.

Opätovne poukazujem na vhodnosť prezentovať porovnávané hodnoty plánovaných ukazovateľov (určené v návrhu rozpočtu) so skutočne dosiahnutými ukazovateľmi v spoločnej tabuľkovej forme. Dosiahne sa tým prehľadnejšie porovnávanie uvedených hodnôt.

Rovnako, ako v stanovisku k návrhu rozpočtu, z dôvodu konzistentnosti značenia medzi textovou a tabuľkovou časťou, dávam do pozornosti aj odporúčanie na označovanie kódu programu a podprogramu podľa reálneho značenia používaného v procese rozpočtovania a sledovania skutočného plnenia programového rozpočtu (účtovníctvo).

Hodnotenia a odporúčania uvedené v predchádzajúcich stanoviskách hlavného kontrolóra hodnotil Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ SR) ako príklad dobrej praxe v Protokole o výsledku kontroly VÚC – využívanie finančných prostriedkov a majetku, ktorý bol prerokovaný na 23. zasadnutí Zastupiteľstva KSK dňa 19.02.2021.

NKÚ SR sa, okrem iného, stotožnil s vyššie uvedenými pripomienkami a v protokole z kontroly v kontrolnom zistení č. 8 uviedol:

- Vyhodnotenie cieľov a ukazovateľov programov zabezpečenia činnosti úradu KSK v kontrolovanom období bolo formálne a všeobecné. V jednotlivých podprogramoch boli popísané aktivity vykonané úradom KSK v priebehu roka. V ostatných podprogramoch (administratíva) chýbala informácia o splnení cieľov, či sa kontrolovanému subjektu darilo alebo nedarilo naplňať stanovené ciele. Chýbalo posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom.
- Hodnoty merateľných ukazovateľov boli uvedené v texte, čo bolo neprehľadné.
- Taktiež v niektorých prípadoch vo vyhodnotení ukazovateľov uvedených v Záverečnom účte KSK za rok 2019 nebola uvedená dosiahnutá hodnota merateľného ukazovateľa za sledované obdobie, ale len plánovaná.

Zároveň NKÚ SR vo svojom protokole odporúčal uvádzať v monitorovacích správach a záverečných účtoch aj skutočne dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov v tabuľkovej forme, z dôvodu transparentnosti.

V návrhu záverečného účtu však nebolo úplne reflektované na zistenia NKÚ SR a odporúčania na zlepšenie pri zostavovaní záverečného účtu podľa metodiky programového rozpočtovania, podľa kritérií dobrej praxe nakoľko:

- Hodnoty merateľných ukazovateľov neboli zverejnené v tabuľkovej forme, ale len v texte.
- V niektorých prípadoch nebola uvedená dosiahnutá hodnota ukazovateľa, hodnotenie je len textom a nie je možné jednoznačne identifikovať, či ukazovateľ bol alebo nebol splnený. Hodnotenie je všeobecné, formálne a v niektorých prípadoch sú popisované len realizované aktivity, t.j. hodnotenie nie je zamerané na ciele a zhodnotenie plnenia merateľných ukazovateľov.

Ak by boli hodnoty ukazovateľov vykazované v tabuľkovej forme, eliminovali by sa uvedené nedostatky, pretože konkrétny merateľný ukazovateľ by bol vyjadrený konkrétnou hodnotou, a to plánovanou, aj skutočnou.

3.2. Peňažné fondy

Košický samosprávny kraj má v zmysle § 15 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy vytvorené okrem obligatórneho rezervného fondu aj 2 fakultatívne peňažné fondy (fond udržateľnosti projektov a fond na výdavky a výdavkové finančné operácie).

V roku 2020 bol zdrojom tvorby peňažných fondov prebytok rozpočtu predošlého rozpočtového roka 2019. Čerpanie bolo realizované z rezervného fondu a fondu na výdavky a výdavkové finančné operácie.

Prehľad o tvorbe a použití prostriedkov peňažných fondov KSK je uvedený v textovej časti návrhu záverečného účtu pod bodom č. 10. Tvorba a použitie peňažných fondov KSK v roku 2020.

3.3. Bilancia aktív a pasív

Bilancia aktív a pasív k 31.12.2020 je prezentovaná v textovej a tabuľkovej časti záverečného účtu. Samostatne sú uvedené súvahy Úradu KSK, rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií v tabuľkovej časti k Záverečnému účtu KSK za rok 2020 v tabuľkách č. 25. až 27. Vybrané časti súvahových položiek sumárne a za Úrad KSK, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie sú uvedené za rok 2020 a za rok 2019 v bilancii aktív a pasív KSK k 31.12.2020 v tabuľkovej časti návrhu záverečného účtu, v tabuľke č. 31.

Majetok je tvorený neobežným majetkom (dlhodobý majetok), obežným majetkom a časovým rozlíšením. Stranu pasív (zdroj krytia majetku) tvoria vlastné zdroje, cudzie zdroje a časové rozlíšenie.

Tabuľka č. 5

v tis. eur

Názov ukazovateľa	Rok 2020				Rok 2019
	Úrad KSK	Rozpočtové organizácie	Príspevkové organizácie	Spolu	Spolu
Dlhodobý majetok (DM)	30 965	70 483	142 107	243 555	234 310
vlastné imanie (VI)	187 200	652	4 192	192 044	173 528
dlhodobé záväzky	16	351	136	503	425
dlhodobé úvery	36 256	0	0	36 256	38 797
účet 384 VBO - DM financovaný kapitálovým transferom *	78 486	7 207	9 020	94 713	94 586
Spolu zdroje krytia DM	301 958	8 210	13 348	323 516	307 336
Krytie DM dlhodobým zdrojom v tis. €				v plnej sume	v plnej sume
Krytie DM dlhodobým zdrojom v %				132,83%	131,17%

Poznámka: * Špecifikom účtovania vo verejnej správe je účtovanie o transferových platbách. Dlhodobý majetok je okrem vlastných zdrojov a cudzích zdrojov návratných (napr. úvery) obstarávaný aj z nenávratných zdrojov financovania, napr. dary, dotácie, granty z projektov financovaných NFP (prostriedky EÚ fondov). Dlhodobý majetok obstaraný z nenávratných zdrojov je v pasívach krytý účtom časového rozlíšenia – účet výnosov budúcich období (VBO). Pre účely analýzy boli z dostupných údajov záverečného účtu použité celkové zostatky účtov 384, pričom je možné, že v individuálnych súvahách nereprezentujú tieto zostatky len zúčtovanie kapitálových transferov v sume odpisov. Vzhľadom na predpoklad významnosti predmetných kapitálových transferov na týchto účtovných prípadoch boli pre účely analýzy použité sumy, ako je uvedené.

Dlhodobý majetok je plne krytý dlhodobými zdrojmi krytia majetku na úrovni 132,83 %, teda bilančné pravidlo je možné hodnotiť pozitívne.

Celkový stav záväzkov (okrem zúčtovania medzi subjektmi verejnej správy a bankových úverov) a ich vývoj je uvedený v nasledujúcej tabuľke v tis. eur.

Tabuľka č. 6

v tis. eur

Názov ukazovateľa	Rok 2020				Rok 2019 Spolu	Rozdiel (2020 - 2019)	Index (2020 / 2019)
	Úrad KSK	Rozpočtové organizácie	Príspevkové organizácie	Spolu			
dlhodobé záväzky	16	351	136	503	425	78	1,184
krátkodobé záväzky	4 022	10 090	3 852	17 964	17 263	701	1,041
Spolu	4 038	10 441	3 988	18 467	17 688	779	1,044

Medziročným porovnaním dlhodobých záväzkov i v prípade krátkodobých záväzkov bol zaznamenaný vzostup, výraznejší pri krátkodobých záväzkoch. Medziročný nárast záväzkov bol identifikovaný v rozpočtových a príspevkových organizáciách, významná zmena v krátkodobých záväzkoch. Na Úrade KSK došlo k medziročnému poklesu záväzkov.

3.4. Stav a vývoj dlhu

KSK vykazuje ku koncu roka 2020 stav dlhu spolu v sume 64 990 tis. eur, z toho:

- istina úveru od Európskej investičnej banky (EIB) v sume 28 067 tis. eur,
- istina úveru od Európskej investičnej banky (EIB 2) v sume 10 000 tis. eur,
- istina návratnej finančnej výpomoci od MF SR v sume 20 000 tis. eur,

- istina návratnej finančnej výpomoci od MF SR v sume 6 923 tis. eur,
- dlhodobé záväzky z investičných dodávateľských úverov v sume 0 eur (nula eur),
- ručiteľské záväzky v sume 0 eur (nula eur).

Pravidlá používania návratných zdrojov financovania, a teda aj hodnotenie celkového dlhu samosprávneho kraja, sú legislatívne upravené v ustanovení § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Celkovým dlhom samosprávneho kraja sa rozumie súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov vyššieho územného celku.

Do celkovej sumy dlhu obce alebo vyššieho územného celku podľa odseku 7 sa nezapočítavajú záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu, z úveru poskytnutého zo Štátneho fondu rozvoja bývania, z úveru poskytnutého z Environmentálneho fondu, záväzky z pôžičky poskytnutej z Fondu na podporu umenia a záväzky z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi najviac v sume nenávratného finančného príspevku poskytnutého na základe zmluvy uzatvorenej medzi obcou alebo vyšším územným celkom a orgánom podľa osobitného predpisu; to platí, aj ak obec alebo vyšší územný celok vystupuje v pozícii partnera v súlade s osobitným predpisom rovnako, najviac v sume poskytnutého nenávratného finančného príspevku. Do sumy splátok podľa odseku 6 písm. b) sa nezapočítava suma ich jednorazového predčasného splatenia.

KSK vykazuje ku koncu roka 2020 stav celkového dlhu v zmysle § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v sume 64 990 tis. eur.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 15 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov je hlavný kontrolór povinný sledovať počas rozpočtového roka stav a vývoj dlhu KSK. Dosiahnutie hranice celkovej sumy dlhu ku skutočným bežným príjmom predchádzajúceho rozpočtového roka (1. hranica 50 % a nedosiahne 58 %, 2. hranica 58 % a nedosiahne 60 %, 3. hranica 60 % a viac) je hlavný kontrolór povinný bezodkladne oznámiť ministerstvu financií.

Monitoring dlhu KSK bol k aprílu 2019 realizovaný na mesačnej báze z údajov účtovníctva (*poznámka: po mesačnej priebežnej účtovnej závierke*) a stav a vývoj bol publikovaný v tabuľkovej aj grafickej forme na webovom sídle KSK.

(<https://web.vucke.sk/sk/samosprava/kontrola/monitoring-dlhu/>)

Z dôvodu zablokovania prístupu do účtovného systému KSK (SAP, BW účtovné výkazy) hlavnému kontrolórovi KSK sa monitoring dlhu v roku 2020 realizoval na štvrtročnej báze formou vykonania tematickej kontroly na Úrade KSK.

Prehľad o stave dlhu na základe monitoringu dlhu realizovaného hlavným kontrolórom na základe vykonaných tematických kontrol na zistenie stavu dlhu je uvedený v nasledujúcej tabuľke v tis. eur.

Tabuľka č. 7

v tis. eur

Názov ukazovateľa	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rozdiel (2020-2019)	Index 2020/2019	Index 2020/2018
Bežné príjmy predchádzajúceho rozp.roka	187 940	199 128	218 710			
úver EIB	31 736	39 890	38 067	-1 823	0,954	1,199
úver SLSP - splátkový aj termínovaný úver	1 373	1 321	0	-1 321		
návratná finančná výpomoc z MF SR	0	0	26 923	26 923		
dlhod.závazky z dodávateľský úverov (PPP)	0	0	0	0		
ručiteľské záväzky	0	0	0	0		
Suma dlhu	33 109	41 211	64 990	23 779	1,577	1,963
Ukazovateľ zadlženosti	17,62%	20,70%	29,72%			
úver EIB	31 736	39 890	38 067	-1 823	0,954	1,199
úver SLSP - splátkový úver	1 063	731	0	-731		
návratná finančná výpomoc z MF SR	0	0	26 923	26 923		
dlhod.závazky z dodávateľský úverov (PPP)	0	0	0	0		
ručiteľské záväzky	0	0	0	0		
Suma dlhu podľa § 17 zákona 583/2004 Z.z.	32 799	40 621	64 990	24 369	1,600	1,981
Ukazovateľ zadlženosti § 17 zákona 583/2004 Z.z.	17,45%	20,40%	29,72%			

Poznámka: Vzhľadom na úverové podmienky dohodnuté v uzatvorenej úverovej zmluve so SLSP z roku 2011, s poukázaním na § 17 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, sa pre účely stanovenia celkového dlhu započítala suma záväzného úverového rámca (splátkový úver). Nezaväzná časť úverového rámca (termínovaný úver) je zahrnutá v rámci záväzkov z úverov na zabezpečenie predfinancovania projektov EÚ, ktoré sa nepočítavajú do celkového dlhu pre účely splnenia podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania podľa citovaného zákona (§ 17).

3.5 Poskytnuté záruky

Košický samosprávny kraj v rozpočtovom roku 2020, podľa vyjadrenia odboru financií Úradu KSK a predloženého výkazu FIN 6-04 za Úrad KSK k 31.12.2020, neposkytol žiadnu záruku.

4. Súlad záverečného účtu so zákonom o rozpočtových pravidlách

Záverečný účet je tvorený textovou časťou, ktorá prezentuje informácie o hospodárení Košického samosprávneho kraja za rok 2020, vrátane hodnotenia plnenia programov a tabuľkovou časťou k záverečnému účtu.

Textová časť obsahuje schválený rozpočet a jeho zmeny, plnenie rozpočtu príjmov a čerpanie rozpočtu výdavkov podľa programov a vyhodnotenie stanovených cieľov a ukazovateľov jednotlivých programov, rekapituláciu čerpania rozpočtu, návrh na rozdelenie celkového prebytku hospodárenia KSK, prehľad o stave a vývoji dlhu KSK, majetok a záväzky KSK, správu o hospodárení príspevkových organizácií (*poznámka: vrátane podnikateľskej činnosti*) a údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti rozpočtových organizácií, tvorbu a použitie peňažných fondov KSK.

Predložený záverečný účet sa vecne zaoberá a prezentuje údaje ustanovené v § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, a to údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 citovaného zákona v súlade s rozpočtovou klasifikáciou, bilanciu aktív a pasív, prehľad o stave a vývoji dlhu, údaje o hospodárení príspevkových organizácií, údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti a hodnotenie plnenia programov.

Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa VZN v členení podľa jednotlivých príjemcov je v zmysle § 16 ods. 5 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy súčasťou záverečného účtu, ak vyšší územný celok nezverejňuje tieto údaje iným spôsobom.

Informácie o dotáciách poskytnutých podľa VZN sú predkladané ako samostatný materiál na rokovanie Zastupiteľstva KSK, ktoré sú zverejnené na webovom sídle KSK.

V záverečnom účte je prezentované plnenie príjmov a čerpanie výdavkov, ktoré nepresiahlo limity výdavkov schváleného a upraveného rozpočtu. Pri čerpaní rozpočtu boli dodržané princípy vyrovnanosti, resp. krytia schodku rozpočtu.

Záverečný účet obsahuje údaje podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a údaje o plnení rozpočtu príjmov a výdavkov sú v členení požadovanom podľa rozpočtovej klasifikácie vydannej Ministerstvom financií SR (opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v platnom znení) a v rozsahu a miere podrobnosti určenej Zastupiteľstvom KSK v zásadách tvorby rozpočtu, rozpočtových opatrení a pravidiel rozpočtového hospodárenia Košického samosprávneho kraja. Údaje o čerpaní výdavkov podľa programov sú v členení podľa schváleného rozpočtu v programoch.

5. Zverejnenie záverečného účtu

V zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov musí byť návrh záverečného účtu pred jeho schválením najmenej 15 dní verejne prístupný, aby sa mohli o ňom vyjadriť obyvatelia samosprávneho kraja, ako aj osoby podľa § 3 ods. 3 citovaného zákona.

Záverečný účet bol dňa 09.04.2021 zverejnený v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov, čím bola dodržaná povinnosť zverejnenia záverečného účtu pred jeho schválením najmenej 15 dní. Návrh záverečného účtu bol zverejnený na webovom sídle KSK v časti Úradná tabuľa/Financie/Záverečný účet.

<https://web.vucke.sk/sk/uradna-tabula/financie/zaverecne-ucty-ksk/2020.html>

6. Zhrnutie a záver

Celkový rozpočet za rok 2020 je vykázaný ako prebytkový. Po odpočítaní príjmových a výdavkových finančných operácií je vykázaný prebytok rozpočtu (len bežného a kapitálového rozpočtu spolu) v sume 13 573 183 eur. Po zahrnutí časového rozlíšenia a ostatných úprav je na akruálnej báze (metodika ESA 2010) vykázaný prebytok rozpočtu v sume 11 667 078 eur.

Trend úrovne čerpania kapitálových výdavkov potvrdzuje, že neplnenie plánu čerpania kapitálových výdavkov je dlhodobo slabou stránkou rozpočtového hospodárenia KSK. Čerpanie naplánovaných kapitálových výdavkov bolo v roku 2020 na úrovni 23,29 %, čo však v absolútnej hodnote predstavuje nečerpanie výdavkov na investície v sume 81 338 838 eur. V roku 2018 to bolo na úrovni 5,1 %, v absolútnom vyjadrení v sume 66 434 120 eur a v roku 2019 to bolo na úrovni 14,7 %, v absolútnom vyjadrení v sume 82 914 496 eur.

Súčasťou záverečného účtu sú aj údaje o schválených kapitálových výdavkoch, ktoré neboli v rozpočtovom roku vyčerpané, a ktoré boli presunuté na realizáciu do nasledujúceho roka. Takto presunuté prostriedky predstavujú v roku 2020 na rok 2021 sumu 68 127 470 eur a v roku 2019 na rok 2020 to bola suma 65 270 179 eur, teda medziročne ide o nárast schválených, v bežnom rozpočtovom roku nevyčerpaných kapitálových výdavkov a presunutých do ďalšieho roka.

Ak ambiciózne nastavený plán kapitálových výdavkov nie je realizovateľný, odporúčam rozpočtovať kapitálové výdavky na reálnej úrovni, t.j. v nižšej hodnote.

Opakovane dávam do pozornosti odporúčania, ktoré boli navrhnuté už v predchádzajúcich stanoviskách k záverečnému účtu a k návrhu rozpočtu:

- prezentovať porovnávané hodnoty plánovaných merateľných ukazovateľov programového rozpočtu so skutočne dosiahnutými merateľnými ukazovateľmi v tabuľkovej forme (v spoločnej tabuľke),
- označovať kód programu a podprogramu podľa reálneho značenia používaného v procese rozpočtovania a sledovania skutočného plnenia programového rozpočtu (účtovníctvo).

Rovnako aj Najvyšší kontrolný úrad SR pri vlašajšej kontrole vykonanej na KSK (Protokol o výsledku kontroly VÚC – využívanie finančných prostriedkov a majetku, ktorý bol prerokovaný na 23. zasadnutí Zastupiteľstva KSK dňa 19.02.2021) konštatoval zistenie o neprehľadnosti vyhodnotenia merateľných ukazovateľov formou textu a z dôvodu transparentnosti odporúchal v monitorovacích správach a záverečných účtoch uvádzať aj skutočne dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov v tabuľkovej forme.

Prebytok rozpočtového hospodárenia na hotovostnom princípe je v návrhu záverečného účtu vykázaný v sume 34 968 818 eur a je navrhovaný na rozdelenie takto:

3 496 882 eur	- prídelenie do rezervného fondu,
26 843 eur	- prídelenie do fondu udržateľnosti projektov,
31 445 093 eur	- prídelenie do fondu na výdavky a výdavkové finančné operácie.

Súčasne je navrhované použitie časti fondu na výdavky a výdavkové finančné operácie v sume 12 766 882 eur na dofinancovanie investičných akcií schválených Zastupiteľstvom KSK v roku 2020, ale k 31.12.2020 neukončených, resp. neuhradených.

Podľa § 15 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vyšší územný celok vytvára rezervný fond vo výške určenej zastupiteľstvom, najmenej však 10% z prebytku rozpočtu. Uvedený návrh na tvorbu rezervného fondu je v súlade so zákonom.

Predkladaný návrh záverečného účtu odporúčam prerokovať a schváliť.

V Košiciach dňa 13.04.2021

Ing. Ľubomír Hudák
hlavný kontrolór KSK